

Titel: Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 27

Citation: "Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 27", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72*, Kanneworff, 1772, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-4_002-shoot-workid4_002_027.pdf (tilgået 11. maj 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

417

Fortegnelsen over alle udkomne Skrifter, siden

Trykfriheden.

Anden Aargang, 27. Stykke.

No. 399.

Sagan af Niall Porgeyrssyni oc Sonvn Hanns, ugtefin epter gavmlvm Skinnbokvm med konvglegu 1772. med Thieles Skrifter, 282 Sider in 4to. Sælges hos Bogtrykker Thiele 4 Mark 8 Skilling.

Denne er en af de vigtigste Historier, som Middelalderen har levnet os om Tildragelserne i Island umiddelbar for og efter Aar 1000, i hvilket Aar den christelige Religion blev ved Love antagen i bemeldte Land. Denne Historie indeholder derfor adskilligt, som allerede er skeet under

2

418

Hedenskabet, Christendommens Indførsel i Island, og det, som tildrog sig strax efter. Her forekommer og noget, som angaaer den Norske, Skotske, Irlandske og Danske Historie, hvilket, lad være noget med Fabler beblandet, ikke kan andet være end kierkommet, naar det er fra de Tider af. Naar man tillige betænker, at Islænderne vare en Norsk Colonie, som endnu vedligeholdte de steste deres Stammefædres Skikke, saa kan de mange Skikke, Sæder, Formaliteter i Rettergang, og andet deslige, som her forekommer i Mængde, ikke være Oldsagernes Efterkommere ligegyldigt. Charaktererne af de Personer, som har havt den største Andeel i Historiens Begivenheder, ere udmærkede, saa at endskiønt Fortætningen, i det Heele betragtet, har alle Sandhedens Kendetegn, interesserer den dog Læserne med afvexlende Udsigter og Indviklinger, der følge af de Handlendes Gierninger, Anslag og Interesse. Med denne Histories indvortes Værdie kommer det udvortes overeens, da Udgiveren Hr. Olavius har anvendt stor Flid paa, at denne Alderdommens Levning skulde nøjagtig udgives. Det alleene beklage vi, at der ingen Oversættelse fulgte med, hvilken naar den engang udkom, var ønskeligt at maatte have i Følge med sig de forskellige Læsearter, som endnu kunde samles af de adskillige Afskrifter, som ere her til paa Universitets Biblio-

3

419

theqvæt, og som Lejligheden denne gang paa 3 nær ikke har tilladt Hr. Olavius at bruge.

No. 400.

En philodani fuldstændige veiviisning for alle og enhver til at kunde gaae selv i Rette efter Lov og Forordninger, samt Praxis i alle Tilfælde, med hvis videre Dommere, Parter og Vidner kan møde, og bør egentlig at iagttages, med alle Slags hosføjede Formularer og Exempler, alt til ydermeere Veiledelse. Kiøbenhavn 1771. Trykt og tilkiøbs hos Godiches Efterleverne for 2 Mark. Stor 15 Ark 8vo.

At denne Philodanus er en gandske anden Mand end hiin, der med saa almindeligt et Biefald skrev imod Philopatreias, behøve vi langt fra ikke at sige dem, der have læst dem begge. Forskjellen falder af sig selv alt for tydelig i øinene; saa megen Indsigt og Skarpsindighed man finder hos Philopatreias Antagonist, saa meget Væv og Charlatanerie finder man hos denne. Og snart skulde vi troe, at dette Verk skal forestille den

juridiske Catechismus, hvortil den berygtede Philopatreia gjorde Planen, og som skulde sætte enhver af Statens Borgere i Stand til at føre sin egen Sag. Om Projectmageren selv eller en anden, for at opfylde et Dessein, hvori denne ved visse

4

420

ubehagelige Omstændigheder blev hindret, har skrevet denne Piece, er ikke vores Sag at undersøge. Saa meget er vist, at der til dette Arbejde, saaledes, som det her er udført, ikke behøvedes nogen cajus eller Ulpian. Verket indbefatter kuns tørre og almindelige Stumper af Jus processuale, som man finder dem i enhver Lærebog, samt Formularer til Stevninger, Indlægge, Domme, m. v. og dette skal ventelig udgjøre dets største Fortjeneste; Formodentlig har Forfatteren troet at blive en anden Flavius eller Ælius, der, ved at divulgere Formulas Juris, forevige sit Navn, men til al Ulykke saa er Indretningen hos vore Retter gandske anderledes end den var hos Romerne, hos os gielder intet Jus consvetudinarium, altsaa ingen Formaliteter under den Lovene udtrykkeligen dicterer, og vore Procuratorer har langt fra ikke den Myndighed, som de Romerske Patroner, at kunde gjøre visse selv antagne Formularer til væsentlige Reqvista Processus. Saa lidet altsaa Forfatteren tør gjøre sig Regning paa nogen Fortjeneste i denne Henseende, saa unægteligt er det og, at hans heele Afhandling neppe faaer Sted uden blant de unyttige. Og egentlig see vi ikke til hvis Fordeel, Forfatterens undtagen, Piecen skulde være skrevet; dog, til Dommerens maaskee? men vee den Dommer, der her først skulde ose en Kundskab han tilforn manglede; ligesaa

5

421

liden Treneste vil det gjøre Borgeren og Almuen, med mindre der til selv at paatale sin Ret, og at udføre sin Sag, ikke behøvedes meere end at vide hvor mange Slags Fora, Exemptiones, o. s. v. der gives, og hvorledes en Stevning eller et Indlæg begyndes og sluttes. Men dette er jo lige saa urimeligt, som om man vilde meene, at der til den Practiske Medicin, ikke udfordredes andet, end at forstaae det sædvanlige Recept - Sprog. Vi troe, at hvem der feiler Indsigt og Materialier, ham feiler Alt, men haves disse, saa tør man kuns om Formularerne og Curial-Stilen være ubekymret, dette læres snart og er aldeles ikke væsentlig.

Skulde imidlertid en Deel Læsere, hvilket vi gierne troe, vilde ansee dette juridiske Chaos, som en aabnet Indgang til Themidis hellige Tempel, saa skal det være langt fra os at ville bestride saadan deres smigrende Meening. Vi have alleene tilkiendegivet vore Tanker, reservatis jurium, cujuscunqve tertio, som Forfatteren S. 184. meget opbyggeligt siger.

No. 401.

Et Brev til Hr. Conferentsraad Peter Friderik Suhm fra Josias Leopold Bynch. Stor 1 og et halv Ark 4to. Trykt hos Thiele, og sælges for 6 Skilling.

6

422

Dette Brevs Titelblad havde noget i vore øine vel saa latterligt, som et Sørgespil øver Kierlighed uden Strømper: Men til Brevet selv! — det skal aflægge et offentlig Beviis paa Hr. Bynchs Fortrydelse over den Kritik, som han vovede at fælde over Conferentsraadens: Til Kongen; men vi maae tilstaae, at ligesaa nødig vi have vildet troe ham at være skyldig i denne, om vi saa ville, Forseelse, ligesaa ondt have vi ved at troe, at han her giver Prøve paa en sand Bodfærdighed derover. Hiin Kritik syntes dog at karakterisere et fornuftigt Menneske; men dette afvigt-Brev skildrer os net op Bynk, det er med andre Ord: en forvildet Galimathias, en opblæst Vindmager, en ligesaa vittig, som ublue Spottegøg. Forlad os, Hr. B., om vi betiene os af noget stærke Udtrykke; vi vide, hvor meget De behøve dem, for at føle: — Men vi ville sætte, at Hr. B. virkelig er Fors. til benævnte Kritik, hvad begræder han da nu? dette, at han engang fornægtede sig saavidt, indtil at ligne et fornuftig Menneske? — Os syntes, ifald hans Hierte var bleven saa ømt, havde han gjort bedre i at gjøre Bod for sine andre Autorsynder, som for Ex. den Daarlighed eller Uforskammenhed han lagde for Dagen i en Evas Natklokke, en skinhellig Skoeflikker o. s. v. Men hvad? Bynch skrev ikke heller dette Brev derfor. — I et P.S.

7

423

til Publikum tager han Læseren ligesom for sig selv, og lader ham underhaanden vide, at det er Publikums Nysgierighed, han vil have opvakt; Resten forstaaer enhver. — O! ja, fortvivl kuns ikke Hr. B., vort Publikum er endnu ikke bleven saa alvorligt, at det jo undertiden gider leet af en Harlequin, om det endog skal give

nogle Skillinger for den Tidsfordriv. — En Harlequin! — Hvilken Forestilling, naar vi tænke en Bynk! en Bynk, som aldrig selv tænkte sig uden ved Siden af Holberger; Jeg, siger han til Conferentsraaden,

er ikke engang saa lykkelig som Holberg, da han var Student, o. s. s. Dette

kunne vi endelig troe i flere end een Henseende.— Nei! med Holberg taaler De ingen Sammenligning, Hr. B.! men maaske med hans Rasmus Montanus, eller politiske Kandestøber.

No. 402.

Et Digt over Friheden. Skreven i et kummerfuld Fængsel af Y. L. B. Trykt hos Thiele. Stor 2 og et halv Ark 4to. Sælges i No. 8. Paa Børsen for 10 Skilling.

Dette splittergale Digt saae Lyset paa en Tid, da dets værdige Forfatter sad i Mørket, i det graelige Fængsels Mørke: Han erindrer det selv paa Titelbladet, Tak skee ham! vi havde

8

424

ellers mistænkt det for et Misfoster, der skrev sig fra en af vore Daarekister; saa meget er vist, at om han var bleven forflyttet fra Raadstuen til Pesthuset, da havde man ikke behøvet at søge uden for dette Digt efter Beviser paa, at han var privilegeret til den Forflyttelse; Meer end en Oedipus behøves til at opløse hans mørke Sententser; men hans tilskrift til Schack Rathlov er en uforskammet Davus værdig. Gid en spøgende Rosentorne kunde kurere ham; thi Kritiken spotter han, og den maatte tabe sin Værdighed, ved at nedlade sig til ham!

No. 403.

Brev til Statsmanden Hr. Josias Leopold Bynch fra Rosentorne. Trykt og sælges hos Thiele for 4 Skilling, et Ark 8.

Her have vi da Doktoren til Patienten; At anprise Hans Lægemedler, var uforment; da vore Læsere erindre endnu, hvor lykkelig han var i at kurere den forvirrede Junior Philopatreas; Siden denne Sal. Mands Død og Begravelse har vor Rosentorne ikke haft Leilighed til at vise sin bekjendte Duelighed; men vi have længe forud seet, at den farlige Syge, som rasede hos Junior Philopatreas, ikke blev begravet med ham; ney vor elendige B., som er født under samme Him-

9

425

meltegn, har i Naturen Disposition til samme Sygdom; Hvor tydelige Tegn har han ikke givet derpaa? — Endelig, da Hundedagenes Heede begyndte, fik dette Onde Kræfter til at bryde ud, og hvor forfærdelig har det ikke raset hos den Stakkel? Tak være den skiebne da, som gjemte os en Rosentorne! Vore Læsere kiende hans Methode i flige Kurer: Han snakker sine forvildede Syge med en besynderlig Gave efter Munden; stiller sig vel saa gal an, forude, gjør deres Galskabs Grimacer saa levende efter, at de omsider blive Patienterne selv afskyelige, og nu begynde de at kiende til dem selv; et sikkert Forbud for deres videre Helbredelse. — Saaledes bar denne erfarne Mand her ogsaa behandlet en B., han giver os en fortreffelig Parodie af hans Digt om Friheden, — men R. siunger om Gulerødder! det gjør intet til Sagen! han siunger i samme Tone, som B. om Friheden.

No. 404.

Josias Leopold B...s, eller den igien opstandne Vendekaabes merkværdige Levnet og sande Forhold. Til Fornøjelse for Elskere af alle lærde Folk opsat, og til Trykken befordret af hans gamle Ven. Trykt og sælges hos Stein for 4 Skilling, 1 Ark 8.

10

426 Dersom denne Forfatter er, som han siger, en gammel Ven af Bynch; saa maae han og kiende ham, og altsaa desbedre være i Stand til at udgive en Levnets Historie, som denne. En Fordeel har han deri, at hans satiriske Pensel behøver ikke uden Sandhedens egne Træk; thi disse ere saa mange og stærke, at Skilderiet maae naae sin Hensigt, det er: vise Hr. Bynch den latterligste Lighed af sig selv, og, ifald han ikke gandske havde mistet skyehaarene, gjøre ham bange for sit eget Billede. — Det meeste, som Forf. fortæller, er ogsaa de længe bekjendte Bynkiske Bedrifter og Hændelser, hvilke han her udfører i en Tone, der passer til hans Hensigt, og viser dem fra en Side, som dog maatte pirre Bynks selvforelskelse, hvis han endnu havde mindste Agt tilbage for det øvrige menneskelige Kiøn.

No. 405.

Justi Betænkninger over Poul Vendekaabes eller Josias Leopold Bynchs poenitentseprædiken og Afbigtsbrev. Trykt og tilkiøbs hos Thiele for 4 Skilling, 1 Ark 8vo.

Denne Forfatter behandler B., som en forsigtig og betænksum Skolemester en feilende Discipel; paa den eene Side straffer han ved at vise ham med en alvorlig mine hans Forseelser; men

11

427

paa den anden Side vil han ligesom sætte Mod i ham igien, ved at snakke ham for om hans gode Genie; hvoraf han formener at have seet tydelige Spor. Vil han imellem drage en Smiil, synes han ikke meer at være i sin egen Lune. Forfatteren kan meene det got! og maaskee vil han underholde en justi Karakter! — men vi kiende Hr. B. ! — En alvorlig Revselse føler han ikke — og at bringe hans Genie den mindste Lovtale, er at gjøre Hans Egenkierlighed, som taaler kuns meget lidet, drukken og overgiven.

No. 406.

Et moralsk Persejern til at udperse de politiske Kryller og Statsmands Rynker, som findes i somme Skribenteres Hierner. Skrevet til en Skræder-Dreng af en Skræder-Dreng. Kiøbenhavn. Tlykt og tilkiøbs hos Höecke for 4 Skilling, i Ark 8.

Atter gode Sager for B.! — Denne ikke uvittige Skræder-Dreng gjør sin Korrespondent det Forflag, at anlægge et lærd Skræder-Verksted, hvor allehaande lærde Skrædersvenne skal idelig faae Arbeide af allehaande Sorter. Materialier og verktøie, forsikrer han, at de aldrig kunne mangle; saa længe vi, siger Han, med Opfindelsens Sax klippe og omdanne de gamle og nye Skribenteres

12

428

benteres Stof, og sætte Stilens og geniets nyemodige Fryndser, Olivers og Gallouners derpaa; som f.Ex. om man tog den skinhellige skoelikker, og satte Poenitentses Falblader paa den, vilde den da ey faae et nyt Udseende o. s. v. — Men Knuden stikker i at faae et got og dygtigt Persejern, for at udperse de politiske Kryller, som ligge paa endeel Skribenteres Hierne. — Det Almindelige duer ikke; thi det er enten for koldt eller for varmt. — Slutningen bliver, at de maae søge Rosentorne paa Haanden, for at faae hans; som og gjorde saa herlig en Virkning paa en ærmekaabe, gjort

af det Tøy: Philopatreas Junior, paa

hvilken der var en utallig Hoben politiske Kryller. — Vi ere heri fuldkommen enige med den gode skræder-Dreng.

No. 407.

Ode til Poul Vendekaabe eller I. L. B., som et svagtluende offer, helliget hans høie Fortjenester og rare Sindets Gaver. Tiden udvikler alt. — Bynks Sendebrev. Kiøbenhavn, trykt hos M. Hallager, og sælges hos Buch paa Nørregade for 2 Skilling, !/2 Ark 8.

Neppe have vore Presser holdt op at svede over de Struenseeiske Millioner Piecer, førend en Bynk opstaaer og sætter dem i en nye Bevægelse.

13

429

Dette er et tilfældigt Onde, som vore statsforbrydere foranledige. Dog! hvad! vi glemte, at vi taledede om Bynk, vi vilde ellers have sagt, at vi heri have Beviis paa Ordsprogets Sandhed:

En Nar gjør Narre fleer! — Det er virkelig et Slags Narrene, at lade sig sætte

i Bevægelse, fordi en B. faaer Indfald ved en nye Prøve at lade Verden vide, det ingen meere er uvidende om, at han er en Nar. Disse Tanker faldt os, ind; uden at vi derfor paa den Maade ville have Forfatteren af ovenmeldte Ode karakteriseret; Men! hans Sange ere gandske upaaklagelige; thi de ere Bynk og hans fortjenester værdige: men vi vedde, at B. selv tor synge ham efter, uden at rødme over sin Skam.

No. 408.

Poenitentse-Taarer til at slutte et svagtluende

offer, eller Apologie for Oden til Poul Vendekaabe. Trykt og sælges hos Thiele for 2 Skilling, et halv Ark 8.

Satiren af denne Apologie stikker deri, at den er i samme Smag og Sprog, som Hr. B * * s begrædelsesbrev til conferentsraad S., for Resten har den ikke meget Peber.

14

430

No. 409.

Skaberens Viisdom og Godhed ved Synets Indrettelse. Trykt og bekommes hos A. F. Stein. Stor et halv Ark 8.

Forfatteren maatte have stemmet sin Sang i en høiere Tone, for at gjøre den saa ædel en Gienstand værdig; eller og ladet den erfarne og vittige Naturkyndige holde os skadesløse for Poetens Savn. — Men saa tvungen og mat hans Poesie er, saa almindelig ere hans Betragtninger, og saa lidet indtagende hans Malerier. Her er en Prøve:

For de Beøinede kom Lyset altsaa frem,

For Dyret, at det kan gaae frem og undgaae

Farer,

Opsøge Føde, som for Hungers Pine sparer, Og Fuglen med sin Mad til Ungen finde hiem.

No. 410.

Daglig Bøn af alle Danske og Norske for Kongen, Fædrenelandet og hver Mand. Trykt og tilkiøbs hos A. F. Stein for 4 Skilling, 1 Ark 8.

Dersom denne Bøn vidner om sin Forfatters store Indsigt, Forstand o. s. v., som de lærde

15

431 Forfattere af den kritiske Journal behage at sige, saa synes den ikke at kunde være hver Mands Bøn, men kuns deres, hvis Indsigt og Forstand lignede Forfatterens. — Kan derimod alle i Almindelighed, som alleene have Aar og Erfarenhed, forstaae og med Forstand bede den, saa vidner den ikke længer om nogen udmærket Indsigt hos sin Forfatter, — og dette sidste troe vi at være saaledes, skjønt vi for Resten ikke miskiende den Smag, Fromhed, Kierlighed til Fædrenelandet o. a. m. som fremlyse heri: Et Sted faldt os dog i Øine, som syntes at fortiene en ikke saa fordeelagtig Anmærkning, vi ville anføre det af S. 9.

Afskum og Folkenes Væmmelse afløste hinanden for at plage os, og fornedre vor Herlighed; hvert Aar gav os nye Græmmelse: og tilsidst forenede en rasende Bande sig af Egne og Fremmede o. s. v. Denne Klage har uden Tvivl noget overdrevent i sig, og i en Dansk og Norsk Undersaaters Mund tillige noget anstødeligt.

No. 411.

Anakreontiske Digter. Kiøbenhavn 1772.

Trykt med Godiches Skrifter, og sælges sammesteds for 8 Skilling, 1 1/4 Ark 8vo stor.

16

432

Det Lette, det Naive, det Muntre,

istemme vi med Forfatteren, skulde være disse Slags Digtets Kiendetegn: Ja disse Egenskaber, lægge vi til, skulde udbrede saa mange Indtagenheder over Digtet, at vi i en sød Fortryllelse glemte, at dets Indhold var et Intet. — Men hvem seer ikke tillige, at vi hertil fordre det særegne Genie? — At vor Forf. tør gjøre Paastand paa et saadant, troe vi ikke; men skal vi sige kortelig, (thi vor Plan byder og det) hvad der forekom os under disse Sanges Læsning, da var det, som om vi hørte noget ligt Anakreons Sprog, men savnede hans muntre Aand og pirrende Spøg. Vore Læsere kunne prøve, om det vil gaae dem ligesaa, ved følgende:

(Til Gleim).

Du muntre Strengeliger,

Du Gleim! Du Sangedigter,
Du maler Amors Pile,
Og naar du maler Amor,
Da leer de skielmske Piger,
Og fletter Blomsterkrandse,
Og leer og kysser Amor,
Og kysser Amors Pile.
Og kysser deres Daphnis.
Og takker dig, du Digter.